

Hose Nabi Hose Alaa Falan Naxan Sεbε

Nee fu Nabi Amosi wali waxatin xanbi ra, Nabi Hose yi findi Alaa fala raliin na Isirayila yamanani, a sogeteden komen fəxən ma naxan mən xili “Samari” yamanana fə nee kəmə soloferə nee tonge suulun nekəndən benun Marigi Yesu xa bari. Nabi Hose wali nen na yi han nee məxəjən nun suulun nekən, fayida han Asiriya mangan yi Samari yamanan susu, Isirayila komen fəxən kala waxatin naxan yi fə nee kəmə soloferə nee məxəjən nun firin benun Marigi Yesu xa bari.

Yamanan kala nen waxatini ito yi fefe (A mato: Mangane Firindena sora 14.23 han sora 17.23). Yerobowan ma mangayaan xanbini, Asiriya yamanan sənbən yi gboma ayi han Isirayila kaane yi gaxu a yee ra. Manga wuyaxi yi ba mangayani yanfani Samari yamanani, muxune yi lu mangayani naxanye yamaan masuxuma kii naxini. E yi muxune rafisama e bode xa, Nabi Amosi bata yi naxan ma fe fala nun. Alaa yamana dənkəleyaan yi xunna kala. Suxure batun tan yi sənbən sətəma.

Hose gbalo feni itoe nun e yidəxəne sətəma a denbayaan nin. A naxanla a yanfa nen, na yi findi misaala nun sandan na Ala naxan nawalima alogo Nabi Hose xa walixiyaan falane ti Isirayila kaane xa. Ala yi a yamana tinxintareyaan nun suxure batu feene sa naxalan yalunxin ma alogo yamaan xa a kolon a suxure batun mi fan. Hose naxa, fa fala suxure batun nun yalunyane e maliga e bode ra han! Muxun na a xun xanbi so Ala

yi, a yi suxurena nde batu, na luxi alo naxanla na a xun xanbi so a xemeni, a yi bira xeme gbeit fôxô ra. Dônxen na Ala mân yigin nun xanuntenyaan nan ma fe falama (sora 14.2-10).

Nabi Hose a Kitabun sebexi dôxôde naanin:

Sora 1 han sora 3, Nabi Hose a denbayaan nun a kawandina fe

Sora 4.1 han sora 9.9, Isirayila kiin nun a bunna dinan kiraan xon

Sora 9.10 han sora 14.1, Alaa yamana tinx-intareyaan binla fôlôdena

Sora 14.2-10, Alaa xanuntenyaan nan senbe lumahabidan.

Kitabun yireni ito a yitama en na a en nama sese batu ba Ala ra. Ala xoxolôn. A mi wama a xon a yamaan xa bira batu seene fôxô ra fô a tan.

¹ Alatala yi falan ti Beeri a dii xemen Hose xa, Yusiya yi mangayani Yuda yamanani waxatin naxan yi e nun Yotami nun Axasi nun Xesekiya. Isirayila Manga Yowasi a diin Yerobowan yi mangayani Isirayila yi na waxatini.

Nabi Hose a denbayana

² Alatala to falan ti fôlo Hose xa, a yi a fala a xa, a naxa, “Sa naxalan yalunxina nde tongo, i dii yalunxine sôtô, amasâtô yamaan yalunyaan nan ligama, e Alatala rabejin!”* ³ A yi siga, a sa Gomere tongo, Dibilayin ma dii temena. Na yi fudikan, a dii xemen bari a xa. ⁴ Alatala yi a fala a xa, a naxa, “A xili sa Yeserelei, amasâtô waxatidi mân, n Yehu

* ^{1:2:} Muxun na suxurene batu e nun Ala, na luxi alo niin gbee yalunyaan na a ra. Ala xoloma na kanna ma alo xemen xoloma a naxanla ma kii naxan yi, xa a bira xeme gbeit fôxô ra.

a denbayaan naxankatama nən amasətə e faxan ti nən Yesəreli yi. N mən Isirayila mangayaan janma nən. ⁵ Na ləxəni, n na Isirayilaa yənge so xanla sənbən kalama nən Yesəreli mərəməreni.”

⁶ Gomere mən yi fudikan, a dii temen bari. Ala yi a fala Hose xa, a naxa, “A xili sa ‘Kininkintarena,’ amasətə n mi fa kininkininma Isirayila yamaan ma, n mi a mafeluma sənən. ⁷ Koni n kininkininma nən Yuda tan ma, n yi a rakisi Alatala sənbəni, a Ala. N mi e rakise tanban na. Silanfanna[†] mi a ra, yəngən mi a ra, soone mi a ra, soo ragine mi a ra.”

⁸ Gomere yi “Kininkintaren” də ba, a fudikan, a dii xəmen bari. ⁹ Ala yi a fala, a naxa, “A xili sa ‘Kantarena,’ amasətə n ma yamaan mi fa ε ra, ε Ala mi n na.”

2

Isirayila hakəne saranna

¹ “Koni, Isirayila kaane fama wuyadeni ayi nən alo baan məjənsinna
naxan mi ligə, a mi yatə.

A yi a falama e xa mənna nin,
a naxa, ‘N ma yamaan mi ε ra!’
Koni e fa xili bama nən mənni,
‘Habadan Alaa diine.’ ”

² Yuda bənsənna nun Isirayila bənsənna
e malanma nən,
e kuntigi keden sugandi.
E minima nən yamana gbətə yi,
amasətə Ala yamaan na sabati ləxən naxan yi,
ləxə gbeen nan na ra.

† **1:7:** Silanfanna: Sofane yəngəso dəgəmana.

³ Ε a fala ε tadane ma, “Alaa Yamana”
e nun ε magilεne, “Alaa Rafan Muxune!”

⁴ Ε ε nga Isirayila maxadi,
ε a maxadi,
amasotə n ma jaxalan mi fa a ra,
a xεmε mi fa n na!

A xa yalunde maxidi seene ba a yetagin ma,
a yanga maxidi seene ba a xiŋε longonna ra.

⁵ Xanamu, n na a ragelima nεn,
n yi a lu alo a bari ləxəni.
N yi a lu alo tonbonna,
n yi a findi bəxə xaren na,
n yi a faxa ige xənla ma.

⁶ N mi kininkiniŋε a diine ma,
amasotə yalunde diin nan e ra.

⁷ E nga yalunyaan ligi nεn,
a yi e sətə,
a a yεtε rayagi,
amasotə a a fala nεn:
“N birama nεn suxurene fəxə ra,
naxanye n ma donseen nun n ma min igen soma
n yii,

e nun n ma yεxεe xabe dugin
nun n ma taa dugina,
e nun n ma turen nun n ma minsena.”

⁸ Nanara, n na a kiraan nafaxama nεn jənle ra
n yi a rabilin yinna ra,
alogo a nama fa a kiraan to.

⁹ A sigama nεn a yangane fəxə ra,
koni a mi e liyε.
A e fenma nεn,
koni a mi e toe.
Na xanbi ra, a a falama nεn:
“N xεtεma nεn n ma xεmen fεma

alo a fələni,
 amasətə n yi səwani mənni
 dangu iki ra.”

¹⁰ A mi a kolon
 a n tan nan balon soma a yii,
 e nun minseen nun turena.
 N tan nan gbetin nun xəmaan soma a yii fon-
 isireyani,
 a yi e findi waliseen na Baali suxuren xa.

¹¹ Nanara, a balon nun minse bogin na mə,
 n na ba a yii.

N na n ma yəxəə xabe dugin
 nun n ma taa dugin ba a yii
 naxanye yi lan
 e yi a ba a ragelixi.

¹² Iki n na a yagin naminima nən kənənni
 a yangane yee xəri,
 muxu yo mi a bə n yii.

¹³ N yi a səwan birin dan,
 a sanle, a kike nənəne,
 a Matabu Ləxəne nun a binya ləxəne birin.

¹⁴ N na a bogise binle nun a xədə binle kalama nən,
 a yi a falan naxanye ma, a naxa,
 “N sareni itoe ra
 n yangane naxanye soxi n yii!”

N ne findima fətənna ra nən, burunna subene yi e
 kala.

¹⁵ Ala naxa,
 “N na a fe jaxin saranma a ra nən ləxəne fe ra
 a wusulanna gan Baali suxurene xa naxanye ma.
 A yi a maxidi a yiirasone nun a tunlasone yi,
 a siga a suxurene fəma,
 a ninan n tan ma.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁶ Nanara, n na a mabandunma nən,
n yi a xali tonbonni,
n fala fajin ti a xa.

¹⁷ N mən a bogise bili langane
raxetēma a ma nən mənni.
Akori məreməren yi findi yigin na.*

Isirayila signa sama nən mənni
alo a dii nəre waxatini,
alo a keli Misiran yamanani ləxən naxan yi.

¹⁸ Na ləxəni, Alatalaa falan ni ito ra,
a naxa, “I n xilima nən:
‘N ma xəməna!’

I mi fa n xilima fa fala ‘N kanna, Baali.’

¹⁹ N Baali suxurene xinle bama nən i də,
alogo e xinle nama fa fala.

²⁰ Na ləxəni, n layirin tongoma nən
e nun burunna subene tagi,
e nun xəline nun bubuseene.

N xanla nun silanfanna nun yəngən bama nən
bəxən ma,
n ma yamaan yi e sa bəjəx xunbenli.

²¹ N findima nən i ya xəmən na habadan,
n findi i ya xəmən na tinxinna nun sariya kəndən
nun hinanna nun kininkininni.

²² N findima nən i ya xəmən na lannayani,
i yi Alatala kolon.”

²³ Alatalaa falan ni ito ra,
a naxa, “Na ləxəni,
n ni i ya maxandin yabima nən,
koren yi tule igen nagodo bəxən ma.

* ^{2:17:} Akori bunna nən fa fala kəntəfinla.

24 Bəxən yi balon nun minse bogin nun turen
namini.

Ne yi Yesereli makone fan.

25 N na Isirayila rasabatima nən bəxən ma n yetə
xa.

N yi naxan ma

fa fala ‘Kininkinintarena’
n kininkininma a ma nən.

N yi naxan ma a ‘Kantarena.’

N na falama nən,
n naxa, ‘N ma yamaan nan ε ra!’

Ne yi n yabi,
e naxa, ‘N ma Ala.’ ”

3

Alaa xanuntenyana Isirayila xa

1 Alatala yi a fala n xa, a naxa, “I mən xa sa xanuntenyaan yita i ya naxanla ra yangan naxan yii, naxan findixi yalunden na. I xa a xanu alo Alatala Isirayila kaane xanuxi kii naxan yi, naxanye birama ala gbətəne fəxə ra, bogise ralixine rafan naxanye ma.” **2** N yi naxanla futu gbeti gbanan fu nun suulun na, e nun murutu bənbəli keden nun a tagi. **3** N yi a fala a xa, n naxa, “Lu n konni waxati xunkuye. I nama yalunyaan ligə. I nama xəmə fe yo kolon. N fan luyə i xa na kiini.”

4 Amasətə Isirayila kaane luma nən waxati xunkuye ikiini: Manga mi e xunna, kuntigi mi na, saraxa mi na, kide gəmə mi na, saraxarali doma mi na, susure mi na. **5** Na xanbi ra, Isirayila kaane xətəma nən, e Alatala fen, e Ala, e nun Dawuda, e mangana. E gaxuxin yi fa Alatala ma e nun a nəma waxati famatəni.

4

Isirayila tinxintarena

- ¹ Isirayila kaane,
 ε Alatalaa falan name!
 Amasətə kitina Alatala nun ε tan tagi.
 A naxa, “Lannaya mi fa na.
 Hinan mi na.
 Ala kolon mi fa yamanani ito yi.
- ² Dangan nun wulen nun faxan nun muŋan nun
 yalunyaan nan na.
 Gbalon bata gbo ayi,
 faxan tima a bode fari.”
- ³ Nanara, ε yamanani xarama nən,
 a niimaseen birin yi xəsi.
 Subene nun xəline,
 hali baa yεxεne fan faxama nən.
- ⁴ Koni muxu yo nama matandin ti,
 muxu yo nama yamaan mafala,
 amasətə kitina nxu nun saraxaraline nan tagi.
- ⁵ ε tan saraxaraline nun nabine tantanma kəεen
 nun yanyin na.
 Nanara, n na ε nga Isirayila faxama nən.
- ⁶ N ma yamaan bata kala,
 amasətə kolonna dasaxi a ma.
 Bayo ε bata ε mε kolonna ra,
 n bata ε ba n ma saraxaraliyani.
 Bayo ε bata ε Alaa sariyan nabejin,
 n fan bata ε diine rabejin.
- ⁷ Saraxaraline nəma wuyε ayi,
 e yulubine fan gboma ayi.
 Nanara, n na e binyen masarama nən yagin na.
⁸ E lugoma n ma yamaan yulubine xən.

Yamaan hak^εne e nii yifanma e ma.

⁹ A ligama n^εn saraxaraline ra alo yamana,
n yi e k^εwanle saran e ra.

¹⁰ E e d^εgema n^εn,
koni e mi lugoma.

E suxurene batuma,
koni ne mi e rasabatima.

Amas^ot^o e bata Alatala rabejin,
e yi e s^ob^ε so ¹¹yalunyaan ma
e nun d^olo fonna nun d^olo n^εn^ε minna.
Ne nan e xaxinla kalaxi.

¹² N ma yamaan suxure wudine max^odinma,
alo dunganna nan falan tiy^ε e xa.

Amas^ot^o yalunya xaxinla bata e ral^o ayi,
e yalunyaan ligama Ala ra.

¹³ E saraxan bama geya gbeene xuntagi.
E wusulanna gamma geyane fari,
xanamu warine nun wudi tofajine nun kondene
bun ma,

e nun wudi belebelen naxanye ninin gbo.
Nanara, ε dii t^εm^εne yalunyaan ligama
e nun yalunden nan ε bitan gil^εne ra.

¹⁴ N mi ε dii t^εm^εne yulubine saranma e ra
bayo e yalunyaan ligama,
hanma ε bitan gil^εne
bayo yalunden nan e ra.

Bayo ε tan y^εt^εn yalunyaan ligama ε nun yalun-
dene,
ε nun jaxalan yalunxine saraxan bama.
Yama xaxilitarena a gima a b^on^oni.

¹⁵ Isirayila, xa i lu yalunyani,
ε nama Yuda ti hak^εn ma,
ε nama siga Giligali yi,

ε nama te Beti-Aweni yi.*
 Ε nama ε kɔlɔ Alatala xinli!
 16 Xa Isirayila murutexi
 alo jinge mataganxina,
 Alatala xa e masuxu di?
 Alo yεxεedina mεrεmεrε fajin ma.
 17 Efirami bɔnsɔnna muxune bata kankan suxure
 batun ma, e lu na!
 18 Xa e minseene bata dasa,
 e sa dangu yalunyaan ma.
 E mangane waxi yagin nan xɔn.
 19 Nanara, wuluwunla e xalima nεn,
 e yi yagi e saraxane fe ra.

5

Kitina Isirayila xili ma

1 Saraxaraline, ε ito rame!
 Isirayila kaane, ε ligi ki faji!
 Mangana denbayana,
 ε tuli mati!
 Amasɔtɔ kitina ε tan nan xili ma.
 Ε bata findi woson na Misipa yi,
 e nun luti ratixina Taboro geyaan ma.
 2 Ε bata yili tilinxin ge yamaan yεε ra Sitimi yi.
 Koni n tan na feen saranma ε birin na nεn.
 3 N na Efirami bɔnsɔnna kolon,
 Isirayila mi luxunxi n ma.
 Bayo iki, Efirami bɔnsɔnna,
 ε bata yalunyaan ligi.
 Isirayila bata a yεtε raxɔsi.
 4 E bata kankan e kewanle ma,

* 4:15: Beti-Aweni bunna nεn fa fala hake kanne banxina. A falan tima Beteli taan nan xili ma naxan bunna nεn Alaa banxina.

e mi fa xetema e Ala ma.
 Amasotø yalunya xaxinla bata so e yi,
 bayo e mi fa Alatala kolon.

⁵ Isirayilaa wason nan sereyaan bama a xili ma.
 Isirayila nun Efirami bønsønna muxune
 dagalanma ayi nøn e hakeni,
 Yuda fan birama nøn e føxø ra.

⁶ E na e yøxøe kurune nun jøngene ba saraxan na,
 e Alatala fen,
 e mi a toe mumø
 bayo a bata keli e yø.

⁷ E bata tinxintareyaan liga Alatala ra,
 e diine bari e yangane xa.
 Iki, kike keden peen nan luxi,
 e bøxøn yi kala.

⁸ E xøtaan fe Gibeya yi,
 e xøtaan fe Rama yi!
 E yengø so sønxøni te Beti-Aweni yi!
 Bunyamin kaane, yaxune e xanbi ra!

⁹ Efirami bønsønna kalama nøn Fe Saran løxøni.
 N jøndin nan falama Isirayila bønsønne xa iki.

¹⁰ Yuda kuntigine bata liga
 alo naxanye e bøxøn dan gemene maxetema.
 N ma xøløn fama e ma nøn alo fufana.

¹¹ Efirami bønsønna jøxankataxi,
 a yagalixi,
 bayo a biraxi fe fune nan føxø ra.

¹² N bata Efirami bønsønna tørø alo setena,
 e nun Yuda bønsønna alo furena.

¹³ Efirami bønsønna to a furen to,
 Yuda bønsønna to a furene døene to,
 Efirami bønsønna yi siga Asiriya yamanani,
 a xøraan nasiga Manga Gbeen ma a mali feen na.
 Koni a mi nøe e rakendøye,

a mi nœ ε furen dœne raxunbelε.
¹⁴ Amasətə, n luma nœn
 alo yatana Efirami bənsənna xa,
 alo yata gbeena Yuda bənsənna xa.
 N ne yibəma nœn, n siga e ra,
 muxu yo mi e bε n yii.
¹⁵ N mən xetema nœn n dəxədeni,
 han e yi e ti e sənne ra,
 e n fen.
 E na tərə tun,
 e n fenma nœn.

6

Isirayila xili fena Ala ma

¹ Ε fa be,
 en xetə Alatala ma!
 Amasətə a bata en yibə,
 koni a mən en nakəndeyama nœn.
 A bata en garin,
 koni a en maxəlodene maxidima nœn.
² Xii firin na dangu,
 a en niin bire en yi mən,
 a xii saxandeni a en yitən,
 en yi lu a yetagi.
³ En xa Alatala kolon,
 en bira a kolonna fəxə ra.
 Alo kuye yibaan to fama,
 a fan minima nœn kənənni yati!
 A fama nœn en xa
 alo tulen nəmən na,
 alo furu tulen naxan bəxəni kunma.
⁴ N nanse ligama ε tan na,
 Efirami bənsənna?
 N nanse ligama ε ra,

Yuda bənsənna?
 E hinanna luxi nən
 alo xətən ma kundana,
 alo xiila naxan yolonma
 a xuya ayi mafuren!

- ⁵ Nanara, n na ε yengəma nən nabine ra,
 n na ε faxama nən n deen fala xuine ra.
 N ma kitine fixa alo kənenna.
- ⁶ Amasətə hinanna rafan n ma dangu saraxan na.
 Ala kolonna dangu saraxa gan daxine ra.
- ⁷ E bata layiri kala alo adamadiine,
 nayi e bata n yanfa.
- ⁸ Galadi taan nafexi fe jaxi rabane nan na,
 han wuli funfune toma ayi.
- ⁹ Alo mafu tiin naxanye muxune legedenma lux-
 unni,
 saraxarali ganla fan bata faxan ti Siken taan ki-
 raan xən,
 e gbalone raba.
- ¹⁰ N bata fe jaxine to Isirayila yamaan yε:
 Efirami bənsənna bata yalunyaan ligi,
 Isirayila bənsənna e yetə raxəsimi.
- ¹¹ I tan fan, Yuda,
 se xaba waxatin nagidixi i xa,
 n na fa n ma yamaan suxu muxune ra waxatin
 naxan yi.

7

Isirayilaa hakəna

- ¹ N to wa Isirayila bənsənna rakəndəya feni,
 Efirami bənsənna haken mən yi keli.
 Samari a jaxun yi mini kənenni.
 Bayo e darixi yanfan soε.

Mujadene soma,
mafu tiine yi lu tandem.

² E mi e mirima
fa fala n xaxili e naxuyane birin xən.
Iki e kewanle e rabilinxi,
e hakene n yetagi waxatin birin.

Yanfan Mangan ma

³ Itoe rafan mangan ma,
kon i e naxu!
E wulene rafan kuntigine ma.
⁴ E birin yalunde.

E kui feene wolonxi alo buru gandena.
A na wolon,
buru ganna mi fa a təen nafε
keli burun bənbə waxatini han a yi te.
⁵ Na kiini, mangana naxanaxan ləxəni,
kuntigine xunne yi keli dələn na.
Mangan yi magele tiini itoe rasənε.

⁶ E xajε alo sulun təena,*
e maso mangan na, e xa yanfan so a ma.
E bəjε teen dəgəma nən kəna ngaan na,
xətənni a keli alo wonson təena.

⁷ Isirayila kaane xajε alo sulun təena,
e e kuntigine raxərima,
e e mangane birin faxa.

Anu, na sese mi n maxandima.

⁸ Efirami bənsənna basanma siyane ra.
Efirami bənsənna findixi buru xunna ra
naxan fəxə keden ganxi
bode fəxə mi ganxi.

⁹ Xəjəne a sənbən kalama

* **7:6:** Sulun təen mən falama yirena nde yi fa fala “Furu təena.”

koni a mi sik ϵ ma.
 Foriyana a suxuma,
 koni a mi a rak ϵ r ϵ sima.

¹⁰ Isirayilaa wason sereyaan bama a xili ma.

Koni na birin kui,
 a mi x ϵ t ϵ ma Alatala ma, a Ala,
 a yi a fen.

¹¹ Efirami b ϵ ns ϵ nna luxi n ϵ n
 alo ganba xaxilitarena
 naxan madaxuma sinma!
 A Misiran b ϵ x ϵ n xilima waxatina nde yi,
 a fa bira Asiriya mangane f ϵ x ϵ ra.

¹² Xa e siga,
 n yalaan wolima n ϵ n e fari,
 n yi e rabira alo x ϵ olina.
 N yi e yulubine saran e ra,
 alo e rakolonxi kii naxan yi e malanni.

¹³ Gbalona e xa,
 amas ϵ t ϵ e e gima n ma!
 Fitina na e xa,
 amas ϵ t ϵ e murut ϵ xi n ma.

N yi waxi e xunba feni,
 koni e wulene falama n xun ma.
¹⁴ E mi n maxandima e b ϵ jene yi,
 koni e wugama e sadene nan ma.

E kunfama donseen nun d ϵ lon f ϵ x ϵ ra,
 koni e e masiga n tan na.

¹⁵ N tan nan e maxaranxi,
 n yi s ϵ nben fi e ma,
 koni e fe naxine mirima n xili ma.

¹⁶ Naxan kore,
 e mi x ϵ t ϵ ma na ma,
 e yanfan tima
 alo xali yid ϵ xina.

Nanara, e kuntigine faxama nən silanfanna ra,
e dəŋaxune fe ra.
Misiran kaane yi e magele na ra.

8

Isirayilaa suture batuna

¹ E xətani tən,
yaxun godoma nən Alatala banxin ma alo
singbinna.

Amasətə yamaan bata n ma layirin kala,
e yi murutə n ma sariyan ma.

² E sənxəma n xinla ra:
“Nxə Ala, nxu i kolon,
nxu tan, Isirayila!”

³ Koni, naxan fan,
Isirayila bata a me na ra,
nanara yaxun birama nən a fəxə ra.

⁴ E bata mangane ti n ma
yamarin mi naxan na,
e bata kuntigine ti
e mi n maxədin.

E bata suturene rafala e gbetine nun e xəmane ra,
nanara e raxərima nən.

⁵ Ala bata i ya ɲinge dii suturen nawoli ayi,
Samari kaane!

N ma xələn bata keli e xili ma han!
Han waxatin mundun yi
e tondə e rasarijanjə?

⁶ A kelixi ε tan nan yii,
ε tan Isirayila kaane.

Walikəna nde nan a rafalaxi,
Ala mi a ra!

Nanara, Samari a ɲinge dii suturen kalama nən
fefe!

- ⁷ Naxan na fe jaxin nakeli,
gbalon nan xetema a ma.
Nanara, hali murutun tonsen keden,
e mi a sotoma xeen ma.
Xa na nde mini,
na mi murutu fuji ramine.
Hali na nde yi na nun,
xojene nan yi a donma.
⁸ Isirayila bata kala!
E tonen mi fa na siyane ye.
⁹ E bata siga Asiriya yi,
alo burunna sofanla
naxan sa tima a danna.
Nayi, Efirami bonsenna bata a yete sara a suxurene
ma.
¹⁰ Hali e bata kantan tiine sara siyane tagi,
iki n na e birin malanma nen,
alogeo e xa sa tэро ndedi Manga Gbeena goronne
bun ma.
¹¹ Efirami bonsenna bata yulubi xafari saraxa gan-
dene rawuya ayi,
koni ne bata findi yulubi tongoden na.
¹² N bata n ma sariyane birin sebe e xa,
koni e a toxi alo se xojena.
¹³ E saraxane ba,
e kiseene rali,
e a suben don.
Koni ne mi rafan Alatala ma.
Iki, Alatala xaxili e hakene xon,
a e yulubine saranma e ra nen.
E xete Misiran boxon ma.
¹⁴ Naxan Isirayila daxi
e bata jinan na xon,
e sa manga banxine ti.
Yuda bata a taa ratangaxine rawuya ayi,

koni n t \in n nafama n \in n e taane yi,
a yi e yinne gan.

9

Isirayila yulubine saranna

- ¹ Isirayila, i nama sewa,
i nama jaxan alo siyaan bonne.
Bayo, i to suxure x \in j \in n batu,
i findi yalunden nan na.
Yalunden k \in nt \in nna bata jaxun i d \in
murutu b \in nb \in dene birin yi!
² Koni ne murutu b \in nb \in dene
nun manpa ige badene mi fa yamaan baloma
mum \in e!
Minseen dasama e ma n \in n.
³ Amas \in t \in , e mi luxi Alatalaa yamanani,
Efirami b \in ns \in nna x \in t \in ma n \in n Misiran yi,
e yi donse haramuxine don Asiriya yi.
⁴ E mi fa minse saraxane rab \in x \in nma Alatala xa.
E saraxane mi a k \in n \in nje.
E saraxan haramuxi
alo janden buruna.
Naxanye na a don
e e y \in t \in raharamu.
Bayo e buruna e tan y \in t \in en lugoma n \in n,
a mi soma Alatalaa banxini mum \in e!
⁵ E nanse ligama sali l \in x \in ne yi,
Alatala batu l \in x \in ne yi?
⁶ Hali e sa mini halagin bun,
Misiran b \in x \in na e suxuma n \in n,
e maluxun Nofi taani.
Tansinne sabatima e yii se fajine nun gbetin fari,
j \in ngle fan sabatima e bubune kui.
⁷ Fe Saran l \in x \in ne fama,

fe yeba lɔxɔne bata yiso.
 Isirayila bata sɔnxɔ, e naxa,
 “Kɔmɔn nan nabiin na,
 Alaa Niin naxan yi
 na daxuya falane nan tima.”
 E hakene nun ε xɔnnantenyaa bata gbo ayi de!
 8 Kantan muxun nan Efirami bɔnsɔnna ra n ma
 Ala xili ma.
 Nanara, lutı ratixine nabina kiraan birin xɔn,
 Xɔnnantenyaa nan luxi a xa Alaa banxini.
 9 E bata so mayifu feene yi,
 alo naxan ligaxi Gibeya yi.
 Ala xaxili e hakene xɔn,
 a e yulubine saranma e ra nɛn.
 10 N to Isirayila to,
 a ligaxi alo naxundanne tonbonni.
 N to ε benbane to,
 e ligaxi alo xɔdɛn bogi singena.
 Koni e yi siga Baali-Peyori mabinni,
 e yi e yɛtɛ taxu na yagi suxuren na,
 e raharamu alo e naxan batuma.
 11 Efirami bɔnsɔnna a binyen ḥanma nɛn
 alo xɔliin na tugan.
 Dii bari mi na,
 fudikanya mi na,
 se mi toma.
 12 E na e diiñe ragbo,
 n na e birin bama nɛn e yii.
 Gbalon ne xa,
 n na n mɛ e ra.
 13 N bata Efirami bɔnsɔnna sabatixin to yire fajini
 alo Tire taana.
 Koni Efirami a diiñe soma nɛn faxa tiin yii.
 14 Alatala, a lan i xa nanse fi e ma?

E naxanle dii kuine kala,
e xijne yi xara.

¹⁵ E naxuyaan birin yitaxi nən Giligali yi.

N na e rajaxuxi mənna nin
e kewali naxine fe ra.

N na e kedima nən n ma banxini.
N mi fa e rafanjəe mumε!

Muxu murutexine nan e kuntigine birin na.

¹⁶ Efirami bənsənna luxi nən
alo sansiin naxan lisixi a ra,
a salenne bata xara,
a mi fa bogima sənən.

Xa e diine bari,
n na e rafan diine birin faxama nən.

¹⁷ N ma Ala e rabejinma nən,
amasətɔ e mi e tuli matixi a ra.
E findima nən sigatine ra siyane tagi.

10

Isirayila makitina fena

¹ Sansi bili sabatixin nan yi Isirayila ra,
naxan yi bogi gbeen tima.

A bogine to wuya fəlɔ,
a yi fəlɔ saraxa gandene rawuyε ayi.
A yamanan to sabati fəlɔ,
a yi kide gemene maxidi.

² Bayo e bəjəni taxunxi,
iki na yalagin goronna sama e xun ma nən.
Ala e saraxa gandene rabirama nən,
a yi e kide gemene kala.

³ Nayi, e a falama nən,
e naxa, “Manga mi fa nxu yii,
amasətɔ nxu mi gaxuxi Alatala yee ra.

Hali mangana,
a nœ nanse ligœ nxu xa?”

⁴ E falane tima,
e e kɔlɔma wulen fari,
e layirine xidi.

Nanara kitine bata wara ayi,
alo sise xɔlène xee bixini.

⁵ Samari kaane xaminma nœn jinge dii suxurena
fe ra
naxan Beti-Aweni yi.

Yamaan sunuma nœn a fe ra.
A saraxaraline fan sunuma nœn a xa,
naxanye yi sœwama a binyeni,
bayo a bata ba e yii.

⁶ A xalima nœn Asiriya yi,
a fi Manga Gbeen ma.

Efiram i bɔnsœnna yagima nœn,
Isirayila yagima nœn a fe yitœnxine xœn.

⁷ Samari nun a mangan fan ligama na kii nin,
e xalima nœn
alo tamin naxan igen xun ma.

⁸ Se jaxi batude matexine kalama nœn,
naxanye findixi Isirayilaa yulubin na.

Nanle nun tansinne sabatima nœn e saraxa gan-
dene fari.

E a falama nœn geyane xa, e naxa,
“E nxu ye maluxun!”

E yi a fala yire matexine xa,
e naxa, “E bira nxu fari!”

⁹ Xabu i naxan liga Gibeya yi, Isirayila,
i mœn na yulubin fari!

E luxi mœnna nin!
Yengen xa mi a ra

naxan fe jaxi rabane lixi Gibeya yi?

- 10** A na n kənən,
 n na e yulubine saranma e ra nən.
 Siyane e malanma nən e xili ma,
 alogo e xa e suxu,
 e yi e xidi e hakə wuyaxine fe ra.
- 11** Anu, Efirami bənsənna yi luxi nən
 alo jinge gile xuruxina,
 wanla rafan naxan ma.
 Nanara, n xun xidi wudin xidixi a xunna ma,
 n yi Efirami bənsənna rawali.
- Fə Yuda bənsənna xa xəen bi.
 Fə Yaxuba bənsənna xa bəxən nawali.
- 12** Ε xa seen si tinxinni,
 ε sa hinanna nan sətəma a xaba waxatini.
 Ε xəe nənəne səgε,
 bayo Alatala fen waxatin bata a li,
 han a yi fa,
 a sariya kendən sa ε xa.
- 13** Koni ε tan bata seen si tinxintareyani,
 a xaba waxatini ε bata a saran naxin sətə.
 Ε bata bogin don wulen naxan sətəxi.
 Amasətə ε laxi ε yəngε so wontorone ra,
 e nun ε sofa sənbəmane,
- 14** yəngen kelima nən yamaan xili ma.
 Ε yinne birin kalama nən,
 alo Saliman to Beti-Aribeli taan kala waxatin
 naxan yi.
- Na waxatini, ngane nun diine faxa nən e bode xən.
- 15** A ligama na kii fan yi nən
 Beteli muxune ra,
 bayo e naxu han!
 Na subaxan ma,
 Isirayila mangan halagima nən fefe!

11

Ala kininkininna Isirayila ma

¹ Isirayila to yi xurun,
n yi a xanu.

N yi n ma dii xεmεn xili a xa
keli Misiran bɔxɔni.

² Koni n to yi e xilima,
e yi e masiga n na.

E yi saraxan ba Baali suxurene xa,
e yi wusulanne gan suxurene xa.

³ N tan nan yi Efirami bɔnsɔnna maxaranma siga
tideni,
n yi e suxu e yiine ma,
koni e mi a kolonxi
a n tan nan yi e rakendεyama.

⁴ N yi e mabandunma
marafanna nun xanuntenyaan nin.

N tan nan xun xidi wudin baxi e xunna ma,
n yi n felen n donseen so e yii.

⁵ E xεtεma nεn Misiran bɔxɔni yati!
Asiriya yamanan nan nɔɔn sɔtɔma e xun na,
amasɔtɔ e bata tondi fε n ma.

⁶ Nanara, sofane fama silanfanne ra e taane yi,
e yi e taan dεen wurene gira
Isirayila kaane fe yitɔnxine fe ra.

⁷ N ma yamaan kankanxi muruten ma,
e birin bata ala gbεtεye fen
koni e mi xunna kenla fiyε e ma.

⁸ Koni, Efirami, n xa i rabeŋin di?
N xa Isirayila so yiini di?
N xa i ligal alo Adamaha ba?

N xa i lu alo Seboyimi ba?*

N bəjən wolonxi n kui.

N ma kininkininna birin bata fa.

⁹ N mi a ligama n ma xələ gbeen xasabini,
n mi fa Efirami bənsənna kalama,
amasətə Ala nan n na,
muxu mi n na.

Sarijantəon nan n na i fəma,
n mi fama xələni.

¹⁰ Bayo e sa birama nən Alatala fəxə ra,
a na wurundun alo yatana.

A tan na wurundun,
a diine fama xuruxurunjə nən
keli baan də.

¹¹ E fama xuruxurunjə nən
alo xəline keli Misiran yamanani,
alo ganbane e keli Asiriya yamanani.
N na e radəxəma nən e banxine yi.
Alatalaa falan nan na ra.

12

Isirayilaa yulubina

¹ Efirami bənsənna n nabilinxı wulen na.
Isirayila yamana n yanfama.
Koni Yuda kaane mən biraxi Ala nan fəxə ra,
e lannayaan nabama e nun sarijandene.

² Efirami bənsənna e masoma fe fufafune nan na,
a luxi alo a foyen nan sagatanma ferijən gbən!
A wulen nun fe naxin nawuyama ayi.
A layirin xidima e nun Asiriya yamanan tagi,
a Oliwi turen soma Misiran mangan yii.

* **11:8:** Adamaha taan nun Seboyimi taan kala nən Sodoma nun Gomora xən ma. Na feen sebəxi Sariyane 28.22 kui.

3 Alatala Yuda muxune makitima nən,
a Yaxuba bənsənna wali jaxin saranma a ra nən,
a yi a sareñ fi a kewanle ra.

4 A a nga kui,
Yaxuba yi a tada santinban suxu,*
a to fori,
e nun Ala yi gerenna so.

5 E nun malekan yi yəngən so,
a nəɔn sətə.

A yi wuga, a yi mayandin ti.
Yaxuba Ala li Betəli nin.

E nun Ala falan ti mənna nin.

6 Alatala, Ala Sənbən Birin Kanna nan yi na ra.
Xili gbee kanna nan Alatala ra.

7 I tan xa fa i ya Ala ma,
i hinanjə ayi,
i sariyan suxu.
I xaxili ti i ya Ala ra waxatin birin!

8 Isirayila yanfan tima
alo sarematina,
ligase jaxin naxan yii.
Mujan nafan a ma.

9 Efirami bənsənna bata a fala,
“N bata bannaya han!
N bata nafunla sətə,
koni n ma wanla tənən nan a ra!
Hakəna hanma yulubi yo mi n ma.”

10 Alatala nan n tan na, i ya Ala,
naxan i rafaxi keli Misiran yamanani.
N mən i radəxəma nən bubune bun
alo yamaan yi kii naxan yi na waxatini.

11 N bata falan ti nabine xa,

* **12:4:** Gulunne nan yi Yaxuba nun a tada ra. Na feen səbəxi
Dunuja Fələn 27.36 kui.

e yi toone ti n xən.

N bata sandane sa nabine xa.

¹² Xa suxurene Galadi yi,

e yεtεen luma nεn fuu!

E ningene bama saraxan na Giligali yi,

koni e saraxa gandene luma nεn

alo gεmε malanxine xεne ma.

¹³ Yaxuba a gixi nεn

siga Arami yamanani,

Isirayila yi wanla kε a jaxanla futu seen na,

a yi xuruseene kantan.

¹⁴ Alatala Isirayila raminixi nεn

Misiran bəxəni nabiin xən,

a Isirayila kantan nabiin sabun na.

¹⁵ Koni Efirami yi Ala raxələ gbeen ti.

Nanara, a margin mi a mafeluma a faxa tixin na,

a xənnantenyaa naxətema a ma nεn.

13

Alaa xələna Isirayila ma

¹ Efirami bənsənna na yi falan ti,
birin yi gaxuma nεn.

A yi binyaxi nεn Isirayila yi.

Koni a findi sən kanna nan na
a Baali suxuren batu, a faxa.

² Iki e mən yulubin nan ligama,
e sawurane rafalama gbeti xulunxin na.

E kəta suxure rafaladeni,
koni xabuna wanla gbansanna nan e ra.

A falama e ma

a e adamane bama saraxan na!

Koni jninge dii suxuren tan,

e na tan sunbuma!

³ Nanara, e jənma nεn

alo xətən ma kundana,
 alo xiila naxan yolonma xətənni,
 alo foyen se gbaxan naxan xalima lonna fari ma,
 alo tutin naxan minima banxi sulunna xən.

⁴ Alatala nan n tan na, i ya Ala,
 naxan i raminixi Misiran yamanani.
 I nama ala gbetə kolon
 fə n tan.

I rakisima mi na fə n tan.

⁵ N yengi saxi i xən tonbonni, bəxə xareni.

⁶ Koni, n to e balo, e yi lugo.
 E to lugo, e bəjənən yi waso ayi.

Nanara, e jinanxi n xən.

⁷ N luma nən e xa alo yatana,
 alo burunna jnarina,
 n yi e suxu kiraan xən.

⁸ N na e susuma nən
 alo sube xəjənən naxan ma diiye baxi a yii.
 N yi e bəjənəni bə.

N yi e don alo yatana.

Burunna subene e yibəma nən dungi dungin na.

⁹ Isirayila, i ya kalan ni i ra,
 bayo i kelixi nən n xili ma,
 n tan, i ya mali ti fajina.

¹⁰ Iki, i ya Mangan minən?
 A xa i rakisi i ya taane birin yi!

I ya kitisane minən,
 i yi a falama naxanye fe ra

“Mangan so nxu yii e nun kuntigine?”

¹¹ N bata Mangan so i yii n ma xələni,
 n na a bama nən i yii n ma xələni.

¹² Efirami bənsənna haken nun a yulubin nama-raxi.

13 Tørøne fama nən a ma
alo þaxanla kuiin na keli a ra.
Koni dii xaxilitaren na a ra.
A bari waxatin na a li,
a mi tinŋe barε.

14 N na e xunbama nən laxira sənbəni,
n yi e xunsara sayani.
Faxana, i ya fitinan minən?
Sayana, i ya faxa ti sənbən minən?

N mi fa kininkininma.

15 Hali a to sabatixi a ngaxakedenne tagi,
Alatala sogetede foyen nafama nən keli tonbonni,
a tigine nun xəjnинне xəri.
E se xəri ramaraden kui gelima nən.

14

1 Samari kaane yulubine saranma e ra nən,
amasətə e bata murutə e Ala xili ma.
E faxama nən silanfanna ra,
e dii þørəne bira bəxəni,
e naxalan fudikanne kuine rabə ayi.

Isirayila kaane xa tubi Ala ma

2 Isirayila, fa Alatala ma, i ya Ala!
Amasətə i hakəne bata i rabira.
3 E tubi Alatala ma
ε a mafan falan na.
Ε a fala a xa, ε naxa,
“Nxu mafelu nxu hakəne birin na,
i nxu rasənə ki fajı,
alogo nxu xa tantun xuiin findi nxo saraxan na.
4 Asiriya kaa mi nxu rakise,
nxu mi tema soone fari yengə xinla ma.
Nxu mi fa a fale nxo se rafalaxine ma, ‘Nxo ala!’
Amasətə i tan nan kininkininma kiridine ma.”

5 N na e xɔnfenma nən e na xun xɔn sigani.

N na e xanuma nən fonisireyaan na,
amasətə n ma xɔlən bata xεtε e fɔxɔ ra.

6 N luma nən Isirayila xa alo xiila,
a tofanma nən
alo gabalan fugaxina.

A sabatima nən
alo wudi binla naxanye Liban yamanani,

7 alo wudi binla na majingi a fajin na,
a tofanma nən alo oliwi wudina,
a xiri fajin yi mini

alo Liban suman fɔtɔnne.

8 Yamaan fama Isirayila ma
alo e soma wudi binla nan ninin bun.

E maala mɔn fanma nən.

E sabatima
alo manpa binla* na fuga.

E xinla sɔtɔma nən
alo Liban minseen fajina.

9 Efirami bɔnsɔnna,
nanse mɔn nxu nun suxurene tagi?

N tan nan i ramɛma,
n yi n yengi sa i xɔn.

N luma nən i xa
alo wudi gbee xindena.

I begin sɔtɔma n tan nan na.

10 Fekolonna nde ra?

A xa feni itoe famu!

Xaxilimane xa e yεε to!

Amasətə Alatalaa kirane tinxin,
tinxin muxune sigan tima nən e xɔn,
koni murutε muxune dagalanma ayi nən na yi.

* **14:8:** Wudi binla nde na yi, mən kaane naxanye sima, e yi naxanye bogi yitɔnma alo manpana e gbee kiini.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012**

**Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unporteddisponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78